

ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПРИПУЩЕННЯ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

GRAMMATICAL MEANS OF EXPRESSING CONJECTURE IN JAPANESE

Городиська О.А.,

orcid.org/0000-0003-2125-0618старший викладач кафедри японської мови та перекладу
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

У статті досліджено граматичні засоби вираження припущення в сучасній японській мові в межах категорії епістемічної модальності. Актуальність дослідження зумовлена наявністю в японській мові розгалуженої системи граматичних конструкцій, за допомогою яких мовець передає різні типи неповної впевненості щодо достовірності повідомлюваної інформації. До таких значень належать власне припущення, прогнозування, вираження можливості, високого ступеня переконаності, логічного висновку, а також висновку, сформованого на підставі безпосередньо спостережуваних ознак або інформації, отриманої з непрямих джерел. Матеріалом дослідження слугують основні модальні конструкції сучасної японської мови: *だろう／でしょう*, *かもしれない*, *にちがいない*, *はずだ*, *ようだ*, *みたいだ*, *らしい* та *そうだ*.

У статті здійснено систематизацію зазначених граматичних засобів та визначено їхні функціонально-семантичні особливості в системі японської епістемічної модальності. У процесі дослідження використано описовий, семантичний і зіставний методи аналізу, що дають змогу встановити специфіку функціонування окремих модальних форм та визначити критерії їх розрізнення. З'ясовано, що відмінності між досліджуваними конструкціями визначаються не лише ступенем впевненості мовця у достовірності висловлення, а й характером інформаційної основи, на якій ґрунтується відповідне судження.

З'ясовано, що *だろう／でしょう* переважно виражає припущення або прогноз щодо можливої ситуації; *かもしれない* позначає можливість реалізації певного сценарію; *にちがいない* передає високий ступінь переконаності мовця; *はずだ* пов'язане з логічно очікуваним результатом, який впливає з певних передумов, правил або відомих обставин. Особливу увагу приділено конструкціям *ようだ*, *みたいだ*, *らしい* та *そうだ*, функціонування яких тісно пов'язане з категорією доказовості та способом отримання інформації. Доведено, що *ようだ* виражає висновок, сформований на основі певних ознак або фактів, *みたいだ* функціонує переважно в розмовному мовленні та є близькою за значенням конструкцією, тоді як *らしい* може ґрунтуватися на непрямій інформації або сукупності наявних фактів. Окремо розрізнено два функціонально різні типи *そうだ*: конструкцію, що виражає припущення на основі безпосередньо сприйнятих зовнішніх ознак, та конструкцію зі значенням передавання інформації, отриманої від іншого джерела.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексній систематизації граматичних засобів вираження припущення за двома взаємопов'язаними параметрами: ступенем епістемічної впевненості та типом інформаційної основи судження. Такий підхід дає змогу пояснити відмінності між формами, які в українській мові нерідко передаються однаковими або близькими за значенням відповідниками, зокрема словами «мабуть», «можливо», «схоже», «напевно». Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання під час викладання японської мови, розроблення навчальних матеріалів, а також у перекладацькій практиці, де правильний вибір відповідника залежить не лише від загального значення припущення, а й від способу формування висновку та епістемічної позиції мовця.

Ключові слова: модальність, епістемічна модальність, припущення, ймовірність, доказовість, *推量*, *蓋然性*, *証拠性*, (припущення, ймовірність, доказовість), *だろう*, *かもしれない*, *ようだ*, *らしい*.

The article examines the grammatical means of expressing supposition in modern Japanese within the framework of epistemic modality. The relevance of the study is determined by the existence of an extensive system of grammatical constructions in Japanese that enable speakers to express different degrees and types of uncertainty concerning the reliability of the information being communicated. These meanings include supposition proper, prediction, possibility, strong conviction, logical inference, as well as conclusions based on directly observable evidence or information obtained from indirect sources. The material of the study comprises the principal modal constructions used in modern Japanese, namely *だろう／でしょう*, *かもしれない*, *にちがいない*, *はずだ*, *ようだ*, *みたいだ*, *らしい*, and *そうだ*.

This article presents a systematisation of the aforementioned grammatical means and identifies their functional and semantic features within the system of Japanese epistemic modality. The study employs descriptive, semantic, and comparative methods, which make it possible to identify the specific features of individual modal forms and establish the criteria for distinguishing between them. The analysis demonstrates that the differences between the constructions under consideration are determined not only by the degree of the speaker's confidence in the truth of a proposition but also by the nature of the informational basis on which the corresponding judgment is formed.

The findings show that *だろう／でしょう* primarily expresses supposition or prediction concerning a possible situation, whereas *かもしれない* indicates the possibility of a particular scenario. The construction *にちがいない* conveys a high degree of the speaker's conviction, while *はずだ* expresses a logically expected result derived from particular premises, rules, or known circumstances. Particular attention is paid to the constructions *ようだ*, *みたいだ*, *らしい*, and *そうだ*, whose functioning is closely connected with evidentiality and the source of information. It is established that *ようだ* expresses an inference based on particular signs or observable facts, while *みたいだ* is predominantly characteristic of colloquial speech and functions as a semantically related construction. The form *らしい* may be based on indirect informa-

tion or on a set of available facts and can therefore occupy an intermediate position between inference and the transmission of information obtained from another source.

The article also distinguishes between two functionally different types of そうだ. The first construction expresses a presumptive judgment based on directly perceived external signs, whereas the second functions as a means of reporting information received from another source. This distinction demonstrates that formally similar grammatical constructions may differ substantially with regard to both their grammatical structure and the source of information underlying the speaker's judgment.

The scientific novelty of the research lies in the comprehensive systematization of Japanese grammatical means of expressing supposition according to two interrelated parameters: the degree of epistemic certainty and the type of informational basis underlying the judgment. Such an approach makes it possible to explain the differences between constructions that are often translated into Ukrainian by the same or semantically similar equivalents, such as "probably," "perhaps," "apparently," or "certainly." The practical significance of the findings lies in their potential application in teaching Japanese, developing educational materials, and translation practice, where the appropriate choice of an equivalent depends not only on the general meaning of supposition but also on the way in which the conclusion is formed and on the speaker's epistemic stance.

Key words: Japanese language, modality, epistemic modality, supposition, conjecture, probability, evidentiality, だろう, かもしれない, ようだ, らしい.

Постановка проблеми. Мова не лише повідомляє про факти, а й відображає ставлення мовця до ступеня їхньої достовірності. Японська мова має розгалужену систему граматичних засобів для вираження припущення, можливості, логічного висновку та непрямой інформації. До них належать だろう/でしょう, かもしれない, にちがいない, はずだ, ようだ, みたいだ, らしい та そうだ. Їхні українські відповідники – «мабуть», «можливо», «напевно», «схоже», «кажуть» – лише приблизно передають японські значення. Тому актуальним є системний опис цих форм з урахуванням ступеня впевненості та характеру інформаційної основи судження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика японської модальності представлена в працях Н. Sawada,

Т. Moriуama та в описовій граматиці сучасної японської мови 日本語記述文法研究会. У 『現代日本語文法4』 модальні засоби диференціюються за категоріями 推量, 蓋然性 та 証拠性 [1, с. 143–170]. Sawada аналізує семантико-синтаксичні властивості епістемічних конструкцій [2, с. 1–35], а Moriуama розглядає специфіку だろう та його дискурсивні функції [3, с. 64–83]. Дослідження ようだ і らしい показують, що важливим критерієм їхнього розмежування є характер інформаційної основи [4, с. 515–539]. Для そうだ особливо значущим є безпосереднє сприйняття зовнішніх ознак [5, с. 335–353]. Корпусні дослідження повсякденного мовлення підтверджують високу продуктивність みたいだ та інших форм припущення [6, с. 1–24].

Невирішені частини проблеми. Попри значну кількість праць, для україномовної аудиторії залишається складним комплексне розмежування близьких форм. Одне українське слово може відповідати кільком японським конструкціям, а одна японська форма може виконувати різні функції. Найяскравіше це спостерігається у そうだ та らしい. Крім того, ступінь упевне-

ності не є єдиним критерієм: потрібно враховувати джерело інформації та когнітивну операцію мовця – прогноз, допущення, дедукцію, висновок за ознаками чи передавання повідомлення.

Мета і завдання статті. Метою статті є систематизація граматичних засобів вираження припущення в сучасній японській мові та визначення їхніх функціонально-семантичних особливостей. Завдання полягають у характеристиці основних форм; встановленні відмінностей між だろう, かもしれない, にちがいない та はずだ; аналізі ようだ, みたいだ, らしい і そうだ з погляду доказовості; розмежуванні припущення та передавання чужої інформації; визначенні практичного значення результатів для викладання та перекладу.

Виклад основного матеріалу. У межах епістемічної модальності припущення доцільно розглядати як комплексне явище, що включає оцінку істинності висловлення та інформаційну основу судження. Для японської мови продуктивним є розмежування власне припущення, оцінки ймовірності та доказовості [1, с. 143–170].

1. だろう/でしょう

Форма だろう є одним із основних засобів власне припущення. Вона передає прогноз або уявне відтворення ситуації: 明日は雨が降るだろう «Завтра, мабуть, буде дощ». На відміну від прямого твердження, мовець не подає ситуацію як безумовний факт. Особливістю だろう є функціонування в питальних конструкціях: 彼は来るだろうか «Цікаво, чи прийде він?». Moriуama пов'язує цю властивість із дискурсивною природою форми [3, с. 64–83]. でしょう є ввічливим відповідником, хоча сучасні дослідження показують, що だろう і でしょう не зводяться лише до опозиції «звичайна форма – ввічлива форма» [9, с. 145–159].

2. かもしれない та にちがいない

かもしれない виражає можливість: 彼は来ないかもしれない «Можливо, він не прийде». Конструкція не встановлює конкретного ступеня

ймовірності, а лише не виключає певний сценарій. Натомість にちがいない виражає сильну переконаність: 彼は犯人にちがいない «Він, без сумніву, злочинець». Отже, протиставлення цих форм визначається насамперед різницею в епістемічній позиції мовця [1, с. 151–163].

3. はずだ

はずだ пов'язане з логічно очікуваним результатом. У реченні 今日は日曜日だから、銀行は閉まっているはずだ «Сьогодні неділя, тому банк, за логікою, має бути зачинений» висновок впливає з певної передумови. Саме наявність логічної підстави відрізняє はずだ від простого суб'єктивного припущення [1, с. 153–163].

4. ようだ та みたいだ

ようда виражає висновок на основі спостережуваних ознак: 道が濡れている。雨が降ったようだ «Дорога мокра. Схоже, був дощ». Отже, мовець не просто допускає подію, а робить висновок із наявних фактів. みたいだ функціонально близька до ようだ, але характерна для розмовного мовлення: 彼は疲れているみたいだ «Схоже, він втомився» [1, с. 164–168].

5. らしい

らしい може виражати висновок за непрямыми фактами або інформацією: 天気予報によると、雨が降るらしい «За прогнозом погоди, схоже, буде дощ». На відміну від ようだ, де особливо важливі безпосередньо спостережувані ознаки, らしい допускає зовнішнє джерело інформації [1, с. 167–170; 4, с. 515–539].

6. そうだ: припущення та передавання інформації

У конструкції (し)そうだ мовець робить припущення за безпосередніми зовнішніми ознаками: 雨が降りそうだ «Схоже, зараз піде дощ». Натомість 雨が降るそうだ означає «Кажуть, що буде дощ». Дослідження そうだ підкреслюють його зв'язок із безпосереднім сприйняттям та інтуїтивним оцінюванням ситуації [5, с. 335–353].

7. Узагальнення

Японські засоби припущення доцільно описувати не за єдиною шкалою «слабка – сильна впевненість», а за двома взаємопов'язаними параметрами: ступенем епістемічної впевненості та типом інформаційної основи. だろう насамперед прогнозує; かもしれない допускає можливість; にちがいない виражає сильну переконаність; はずだ виводить очікуваний результат; ようだ та みたいだ сигналізують висновок за ознаками; らしい пов'язана з непрямою інформацією; そうだ у значенні припущення спирається на безпосередні зовнішні ознаки.

8. Формально-граматичні моделі та сполучуваність

Важливою передумовою правильного розуміння японських засобів припущення є врахування їхньої формально-граматичної поведінки. Модальні форми приєднуються до різних частин мови та демонструють неоднакові правила сполучуваності. Саме ця відмінність часто стає джерелом помилок у студентів, які орієнтуються лише на український переклад. У японській граматиці модальність реалізується на рівні предикативної конструкції, тому вибір форми визначається не тільки значенням лексеми, а й граматичною структурою висловлення [1, с. 143–170].

8.1. Часові та заперечні форми

Форма だろう приєднується до звичайної форми предиката: 行くだろう, 行かないだろう, 行っただろう, 行かなかっただろう; для іменних та прикметникових предикатів використовуються відповідні звичайні форми. У ввічливому стилі функціонує でしょう. Наприклад: 彼は学生だろう «Він, мабуть, студент»; 彼は学生ではないだろう «Він, мабуть, не студент». Заперечення перед модальною формою заперечує зміст передбачуваної ситуації, а не саме припущення. Аналогічно かもしれない може поєднуватися із заперечними та часовими формами: 来ないかもしれない, 来たかもしれない, 来なかったかもしれない [1, с. 147–163].

Таблиця 1

Основні граматичні засоби вираження припущення в японській мові

Форма	Основне значення	Інформаційна основа	Орієнтовна впевненість
だろう/でしょう	припущення, прогноз	мислення, прогноз	середня
かもしれない	можливість	можливий сценарій	невизначена
にちがいない	переконане припущення	сильні підстави	висока
はずだ	логічний висновок	передумова, правило	висока
ようだ	висновок за ознаками	спостереження	середня / висока
みたいだ	розмовний висновок	враження, ознаки	середня
らしい	непрямий висновок	інформація, факти	середня / висока
そうだ	зовнішні ознаки / повідомлення	спостереження / чуже джерело	середня

8.2. にちがいない **た** はずだ

Для **にちがいない た はずだ** характерним є приєднання до звичайної форми предиката: **彼は来るにちがいない, 彼は来るはずだ**. Проте семантична різниця між ними принципова. **にちがいない** передає висновок мовця, який оцінює його як практично безсумнівний, тоді як **はずだ** пов'язує очікувану ситуацію з певною нормою, правилом, домовленістю або логічною передумовою. Порівняймо: **彼は知っているにちがいない** «Він напевно знає» і **彼は知っているはずだ** «Він має знати / логічно він повинен знати» [1, с. 151–163; 10, с. 111–119].

9. Ступінь упевненості та тип висновку

У навчальній літературі форми припущення нерідко подаються як своєрідна шкала ймовірності: від **かもしれない** до **にちがいない**. Такий підхід є корисним лише як перший орієнтир. Насправді японська система не зводиться до лінійної шкали. Якщо сказати **彼は来るかもしれない**, мовець лише визнає можливість приходу. Висловлення **彼は来るだろう** передбачає формування прогнозу, а **彼は来るにちがいない** – сильну переконаність. Натомість **彼は来るはずだ** не обов'язково означає більшу суб'єктивну впевненість: воно може вказувати на очікуваний результат, що впливає з обставин [1, с. 151–163].

9.1. Два параметри інтерпретації

Для зіставлення доцільно використовувати щонайменше два параметри. Перший – епістемічна сила висловлення, тобто наскільки мовець упевнений у відповідності висловленого дійсності. Другий – тип когнітивної операції: припущення, прогноз, логічна дедукція, висновок за безпосередніми ознаками або повідомлення, отримане з іншого джерела. Такий двовимірний підхід пояснює, чому форми, які перекладаються одним словом, не завжди можуть бути взаємозамінними.

10. Диференціація **ようだ, らしい, みたいだ** та **そうだ**

Найскладнішим для тих, хто вивчає японську мову, є розмежування форм, пов'язаних із доказовістю. Усі вони можуть перекладатися українськими словами «схоже», «здається», «мабуть», однак механізм формування судження різний. У випадку **ようだ** мовець оформлює висновок на підставі певного набору ознак. Наприклад: **部屋がきれいになっている。掃除したようだ** «У кімнаті чисто. Схоже, тут прибирали». Мовець бачить результат і реконструює попередню подію. Саме аналітичний характер такого висновку дозволяє протиставляти **ようだ** формі **そうだ** [5, с. 335–353].

10.1. **そうだ** як інтуїтивне припущення

Форма **そうだ** в конструкції **(し)そうだ** має більш безпосередній характер. Вона виникає тоді, коли ситуація сприймається як така, що ось-ось станеться або має певний вигляд: **雨が降りそうだ** «Схоже, зараз піде дощ»; **この料理はおいしそうだ** «Ця страва виглядає смачною». Дослідження Но Hyun Sung показує, що різницю між **そうだ** та **ようだ** доцільно пов'язувати з різними способами здійснення висновку: інтуїтивним, заснованим на враженні, та більш аналітичним, заснованим на явних ознаках [5, с. 335–353].

10.2. **らしい** та **непряме мовлення**

らしい займає проміжну позицію, оскільки може ґрунтуватися як на непрямій інформації, так і на сукупності фактів. Наприклад: **田中さんは来ないらしい** «Схоже, Танака не прийде / Кажуть, Танака не прийде». У цьому випадку джерело інформації не обов'язково назване. Саме тому **らしい** легко переходить від висновку за непрямыми даними до значення передавання отриманої інформації. Важливим є те, що мовець не позиціонує знання як результат безпосереднього спостереження [1, с. 167–170; 11, с. 46–60].

11. Два типи **そうだ** та проблема джерела інформації

Одна з найбільш показових омонімічних конструкцій японської модальності – **そうだ**. У реченні **子どもが泣きそうだ** форма передає припущення за зовнішніми ознаками: дитина має вигляд такої, що ось-ось заплаче. Натомість **子どもが泣くそうだ** означає «Кажуть, що дитина плакатиме». У другій конструкції мовець не стверджує, що сам спостерігає ситуацію; він повідомляє отриману інформацію. Розрізнення цих конструкцій ґрунтується на формі предиката перед **そうだ** та на різному джерелі інформації [1, с. 169–170; 5, с. 335–353].

11.1. Комунікативна відповідальність мовця

Коли мовець говорить **雨が降りそうだ**, він бере на себе відповідальність за власне сприйняття ситуації: хмари, запах, вітер або інші ознаки створюють у нього враження близького дощу. У висловленні **雨が降るそうだ** джерело інформації винесене за межі безпосереднього сприйняття мовця. Таким чином, граматична форма кодує не просто «ймовірність», а відношення між мовцем, інформацією та подією.

12. **だろう/でしょう** у сучасному дискурсі

Опис **だろう** лише як показника припущення є методично недостатнім. Сучасні дискурсивні дослідження показують, що **だろう** та **でしょう** виконують також інтеракційні функції. У розмові вони можуть використовуватися

для пошуку згоди співрозмовника, пом'якшення твердження, демонстрації спільної позиції або, навпаки, для оскарження позиції співрозмовника [9, с. 145–159]. Тому *そうでしょう* може функціонувати не просто як «мабуть, так», а як запрошення співрозмовника підтвердити позицію мовця.

12.1. Дискурсивна специфіка

Капелуша показує, що *でしょう* має тенденцію до функції запиту підтвердження або узгодження позицій, тоді як *だろう* має ширший набір локальних дискурсивних функцій [9, с. 145–159]. Відтак граматичний аналіз припущення повинен поєднувати реченнєвий та дискурсивний рівні. На реченнєвому рівні *だろう* маркує модальну оцінку, а на дискурсивному – організує взаємодію між учасниками комунікації. Для перекладу художніх діалогів це особливо важливо: механічне передавання кожного *だろう* українським «мабуть» може призвести до втрати прагматичного відтінку.

13. Заперечення, час і модальна сфера

Японські модальні конструкції дають змогу розрізняти заперечення ситуації та заперечення модальної оцінки. Наприклад, *彼は来ないだろう* означає «Він, мабуть, не прийде». Модальна форма може стосуватися також минулих подій: *彼は昨日来たかもしれない* «Можливо, він учора приходив»; *彼は昨日来たにちがいない* «Він, напевно, учора приходив»; *彼は昨日来たはずだ* «Він, логічно, мав прийти». У таких конструкціях часову локалізацію задає форма предиката перед модальним показником [1, с. 143–170].

14. Перекладацький аспект

Для перекладу японських конструкцій припущення українською мовою немає однозначної формули відповідності. Один і той самий японський маркер залежно від контексту може перекладатися різними засобами: *だろう* – «мабуть», «напевно», «гадаю»; *かもしれない* – «можливо», «може»; *ようだ* – «схоже», «здається»; *らしい* – «схоже», «кажуть»; *そうだ* – «схоже, що ось-ось» або «кажуть, що». Вибір відповідника повинен визначатися не словниковою еквівалентністю, а функцією конструкції в конкретному висловленні.

14.1. Приклад перекладацького розмежування

Порівняймо *彼は病気らしい* та *彼は病気のようだ*. Обидва речення можуть перекладатися як «Схоже, він хворий», але перше природніше інтерпретувати як висновок із непрямої інформації, тоді як друге – як висновок за доступними мовцєві ознаками. Якщо контекст прямо повідом-

ляє про джерело – *友達から聞いた* – вибір *らしい* стає ще очевиднішим. Отже, перекладач має реконструювати не лише зміст, а й епістемічну позицію мовця [4, с. 515–539].

15. Методичне значення для викладання японської мови

У викладанні японської мови доцільно вводити засоби припущення не як ізольований перелік граматичних форм, а як систему контрастів. Якщо студент бачить чорні хмари, природним буде *雨が降りそうだ*; якщо бачить мокру землю і робить висновок про минулий дощ – *雨が降ったようだ*; якщо почув прогноз – *雨が降るそうだ* або *雨が降るらしい*; якщо лише допускає можливість – *雨が降るかもしれない*. Такий ситуативний підхід допомагає виправити помилку, коли всі модальні форми зводяться до одного українського відповідника.

16. Порівняльна інтерпретація основних конструкцій

Проведений аналіз дозволяє представити систему припущення як сукупність різних типів мовленнєвого висновку. *かもしれない* повідомляє про можливість; *だろう* пов'язана з прогнозом; *にちがいない* фіксує сильну переконаність; *はずだ* ґрунтується на нормі, правилі або передумові; *ようだ* реалізує висновок за ознаками; *そうだ* передає безпосереднє інтуїтивне припущення або повідомлення чужої інформації; *らしい* пов'язана з непрямою інформацією; *みたいだ* здебільшого є розмовним варіантом, близьким до *ようだ*. Такий висновок відповідає структурі сучасного опису японської граматики, де відповідні форми розподілені між *推量*, *蓋然性* і *証拠性* [1, с. 143–170].

17. Практичні результати дослідження

Практичним результатом проведеного аналізу є можливість запропонувати алгоритм вибору японської конструкції припущення. Спочатку визначається, чи має мовець безпосередні ознаки ситуації. Якщо так, розглядаються *そうだ* або *ようだ* залежно від характеру сприйняття. Далі встановлюється, чи походить інформація від іншого джерела; тоді актуальними є *らしい* або *そうだ* у значенні передання інформації. Якщо джерело не має принципового значення, але мовець лише допускає можливість, використовується *かもしれない*. Якщо він формує прогноз – *だろう*; якщо робить сильний висновок – *にちがいない*; якщо спирається на норму або логічну передумову – *はずだ*.

Висновки. Граматичні засоби вираження припущення в японській мові утворюють складну функціонально-семантичну систему епістемічної

модальності. Їхнє розмежування визначається не лише ступенем впевненості мовця, а й характером інформації, на якій ґрунтується судження. だろう／でしょう виражає прогноз або власне припущення; かもしれない – можливість; にちがない – високу переконаність; はずだ – логічно очікуваний результат. ようだ, みたいだ, らしい та そうだ пов'язані з доказовістю, але розрізняються за типом ознак та джерелом інформації.

Для україномовного навчання принципово важливо не обмежуватися перекладними відповідниками «мабуть», «можливо», «схоже», «кажуть». Необхідно враховувати, чому мовець доходить висновку та наскільки він бере на себе відповідальність за його істинність. Перспективним є корпусне зіставлення японських модальних форм з українськими засобами епістемічної модальності в художньому, публіцистичному та розмовному дискурсах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 日本語記述文法研究会（編）．現代日本語文法4 第8部 モダリティ．東京：くろしお出版, 2003. 385 p.
2. Sawada H. The Structure and Meaning of Japanese 'Epistemic' Constructions. 言語研究. 1980. № 78. P. 1–35.
3. 森山卓郎. 日本語における「推量」をめぐって. 言語研究. 1992. № 101. P. 64–83.
4. 조가희. 推量の助動詞「ようだ」・「らしい」に関する比較研究. 日本文化研究. 2013. № 45. P. 515–539.
5. 성호현. 推量モダリティ形式「そうだ」の考察-「ようだ」との対比を中心に-. 일어일문학연구. 2012. Vol. 82, № 1. P. 335–353.
6. 김선영. 추량표현「そうだ.ようだ.みたいだ.らしい」의 사용양상에 관한 연구. 日本語文庫. 2022. № 96. P. 1–24.
7. 蔣家義. 「かもしれない」の諸相. 杏林大学大学院国際協力研究科大学院論文集. 2009. P. 89–104.
8. 東京外国語大学. 日本語文法 02.38.1 ～かもしれません・～にちがいありません：解説. 東京外国語大学言語モジュール.
9. Kaneyasu M. Interactional relevance of linguistic categories: Epistemic modals daroo and deshoo in Japanese conversation. Journal of Pragmatics. 2020. Vol. 155. P. 145–159.
10. 野田尚史. ～にちがない／～かもしれない／～はずだ. 日本語学. 1984. Vol. 3, № 10. P. 111–119.
11. 早津恵美子. 「らしい」と「ようだ」. 国語学. 1988. № 154. P. 46–60.
12. 森山卓郎・仁田義雄・工藤浩. 日本語の文法3 モダリティ. 東京：岩波書店, 2000.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 27.08.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.09.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.10.2026